

کتاب های ویژه آزمون های استخدامی

استخدامی تأمین اجتماعی و بیمه

کتاب موفقیت در آزمون های استخدامی (دولتی و خصوصی)

- شرح و خلاصه درس و معرفی نکات برتر؛ ویژه ای آزمون های استخدامی
- بانک کامل سؤالات ادوار گذشته آزمون استخدامی تأمین اجتماعی و بیمه
- پاسخ تشریحی و تحلیل سؤالات و معرفی نکات برتر منابع و آزمون ها

شناخت تأمین اجتماعی؛

قانون تأمین اجتماعی، حقوق اداری؛

حقوق بیمه، قانون کار، اصول و کلیات بیمه؛

مدیریت منابع انسانی و رفتار سازمانی

□ شناخت تأمین اجتماعی، قانون تأمین اجتماعی، اصول و کلیات بیمه، حقوق بیمه،

قوانین و مقررات بیمه های تأمین اجتماعی..... ۵

◀ شرح درس و معرفی نکات برتر..... ۶

◀ سؤالات تألیفی و شبیه سازی شده اصول بیمه و تأمین اجتماعی ۱۰۹

□ حقوق و قوانین اداری..... ۱۳۰

□ قوانین کار..... ۱۷۱

□ رفتار سازمانی و منابع انسانی..... ۱۸۷

◀ شرح درس و معرفی نکات برتر..... ۱۸۸

□ ویژه نامه ی تخصصی شب امتحان..... ۲۶۹

□ سؤالات ادوار گذشته (تأمین اجتماعی و بیمه) ۲۹۳

□ سؤالات ادوار گذشته بخش آشنایی با مقررات و حقوق اداری ۳۳۷

سازمان تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی

- ✓ **اهداف اساسی سازمان تأمین اجتماعی عبارتند از:** ۱- اجرا و تعمیم و گسترش انواع بیمه‌های اجتماعی؛ ۲- استقرار نظام‌های هماهنگ و متناسب با برنامه‌های تأمین اجتماعی؛ ۳- تمرکز وجوه و درآمدهای موضوع قانون تأمین اجتماعی و سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از محل وجوه ذخایر.
- صندوق تعاون برای موارد ازدواج، عایله‌مندی، بیکاری، ازکارافتادگی و کفن و دفن بود.
- وظیفه‌ی اصلی بنگاه رفاه اجتماعی بیمه‌ی بیماری کارگران بود.
- در سال ۱۳۳۰ سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران تأسیس شد.
- سازمان بیمه دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری است و وابسته به وزارت بهداشتی است.
- **ارکان سازمان بیمه عبارتند از:** ۱- شورای عالی تأمین اجتماعی؛ ۲- هیأت مدیره؛ ۳- مدیرعامل؛ ۴- هیأت نظارت.
- **موضوع قانون تأمین اجتماعی:** ۱- حوادث و بیماری‌ها؛ ۲- بارداری؛ ۳- غرامت و دستمزد؛ ۴- ازکارافتادگی؛ ۵- بازنشستگی؛ ۶- مرگ؛ ۷- کمک‌های عایله‌مندی و ازدواج.
- **جمعیت هلال احمر:** اولین بار هانری دونان سویسی تحت تأثیر صحنه‌های رقت‌بار جنگ به جهانیان عرضه کرد. - دولت عثمانی (ترکیه) اولین دولت مسلمان عضو و ایران دوم بود و در سال ۱۳۰۲ آن را تأسیس کرد. - این سازمان دارای شخصیت حقوقی مستقل است.

بررسی مفاهیم و تعاریف موجود در تأمین اجتماعی:

- **بیمه:** در لغت به معنای اطمینان یا ضمانت و حفظ و نگهداری در برابر حوادث و خطراتی می‌باشد که احتمال وقوع آن‌ها وجود دارد. بیمه را معمولاً به دو دسته‌ی خصوصی و اجتماعی تقسیم می‌کنند و در توضیح باید افزود که بیمه‌ی خصوصی سابقه‌ی بیشتری نسبت به بیمه‌ی اجتماعی دارد.
- **از عمده‌ترین اقسام بیمه‌ی خصوصی اشخاص، بیمه‌ی عمر و بیمه‌ی تصادفات را می‌توان نام برد. در بیمه‌ی اموال ااثاثیه و تمام اموال فرد بیمه می‌شوند و بیمه‌ی اموال ۲ شکل دارد:** ۱- نوعی از بیمه که بیمه‌گر مابه‌ازای زیان وارده بر بیمه‌گذار را می‌پردازد. ۲- حالتی است که بیمه‌گر مسئولیت‌های مدنی ناشی از زیان‌های حادثه در صنایع و حرف و یا تصادفات وسایل نقلیه را در مقابل اشخاص دیگر بر عهده می‌گیرد که اصطلاحاً به این نوع، بیمه‌ی شخص ثالث گفته می‌شود. - بیمه‌های اجتماعی حمایت اجتماعی کارگران و شاغلان در مقابل برخی از حوادث و وقایع احتمالی از طریق بیمه را شامل می‌شود.
- ✓ **ویژگی‌های عمومی بیمه‌های اجتماعی:** ۱- اجباری بودن؛ می‌توان این نوع بیمه را یک نوع عقد یک طرفه دانست به این دلیل که اراده و اختیار بیمه شده در آن دخالتی ندارد و قانون تأمین اجتماعی کارگر و کارفرما را موظف به قبول شرایط بیمه و پرداخت حق بیمه کرده است. ۲- وجود یک رژیم مالی تأمین کننده‌ی

هزینه‌ی بیمه‌ی اجتماعی، در این نوع بیمه معمولاً کارفرما، کارگر و دولت هر سه در تأمین منابع مالی بیمه‌ی اجتماعی دخالت دارند (۲۰ درصد کارفرما، ۷ درصد کارگر و ۳ درصد دولت. اما در سال‌های اخیر ۳ درصد را نیز از کارفرما می‌گیرند). ۳- بیمه‌های اجتماعی معمولاً تابع قانون مدنی نیستند بلکه خود قانون مستقلی دارند و معمولاً یک مؤسسه یا سازمان دولتی به این امر می‌پردازند. ۴- وجود ارتباط با کارگر: به این ترتیب که در بیمه‌های اجتماعی اقشار کارگر و حقوق بگیر را تحت پوشش قرار می‌دهد و سعی بر آن است که نسبت به جبران خسارت ناشی از کاهش یا قطع درآمد و یا حتی افزایش هزینه‌های آنان اقدام نماید.

✓ **خدمات اجتماعی:** فعالیتی سازمان یافته که هدفش کمک به سازش و تطابق متقابل افراد و محیط آنهاست. روی هم رفته هدف خدمات اجتماعی عبارت است از فراهم نمودن زمینه و امکان تطابق فرد یا گروه یا جامعه و تقویت قابلیت‌های لازم در افراد برای هماهنگی با معیارها و هنجارهای رایج در جامعه. معمولاً فعالیت‌های خدمات اجتماعی شامل معلولان اجتماعی (معطادان، زندانیان، روسپیان، افراد بی‌سرپرست، سالمندان و متکدیان)، جسمی (روشندلان، ناشنوایان، افراد دچار نقص عضو و بیماران صعب‌العلاج) و روانی (بیماران روانی و عقب‌ماندگی ذهنی) می‌شود.

✓ **مددکاری اجتماعی:** خدمتی است حرفه‌ای که بر دانش و مهارت‌های خاص تکیه دارد و در ارتباط نزدیک با خدمات اجتماعی است. هدف از مددکار اجتماعی کمک به افراد، گروه‌ها و جامعه است تا بتوانند استمرار شخصی و اجتماعی خود را کسب کنند و با رضایت خاطر فردی و اجتماعی به زندگی خود ادامه دهند. مددکاری اجتماعی دارای ۳ رشته‌ی اصلی است: ۱- مددکاری فردی یا کار با فرد (به مددجو یاری می‌رساند تا روابط اجتماعی بهتر و مؤثرتری با اجتماع برقرار سازد). ۲- مددکاری گروهی یا کار با گروه ۳- مددکاری اجتماعی یا کار با جامعه (این نوع مددکاری عبارت است از جریان طرح و برنامه‌ریزی و توسعه‌ی خدمات اجتماعی به منظور رفع نیازهای بهداشتی و رفاهی یک جامعه).

✓ **کمک اجتماعی:** کمک‌هایی را که از طرف مؤسسات عمومی به افراد دارای درآمد کم و ناچیز انجام می‌گیرد کمک اجتماعی می‌گویند. این نوع کمک‌ها در قالب نظام بیمه‌ای قرار نمی‌گیرد و معمولاً ناشی از همبستگی اجتماعی و یا تعاون عمومی است که از طرف جامعه نسبت به افراد مستمند و فقیر صورت می‌پذیرد.

✓ **معاونت متقابل:** به مؤسسه یا انجمنی گفته می‌شود که توسط خود افراد و به شکل غیردولتی تأسیس می‌گردد و هر یک از افراد داوطلبانه به عضویت آن درمی‌آیند و در قبال پرداخت مبالغی مشخص خود و یا خانواده‌شان را در مقابل برخی وقایع بیمه می‌نمایند در این نوع مؤسسات بیمه‌گر و بیمه‌گذار یکی است که با استفاده از همیاری و معاونت یکدیگر اقدام به تأسیس چنین مؤسساتی می‌کنند.

✓ **تأمین اجتماعی:** یعنی تأمین حداقل درآمد. در کتب فقهی و منابع اقتصاد اسلامی و تأمین اجتماعی در اسلام، تأمین اجتماعی را تأمین کامل وسایل زندگی عموم افراد دانسته و آن را بر دو پایه قرار می‌دهند: ۱) اصل کفالت همگانی: یعنی مسئولیت متقابل افراد نسبت به یکدیگر. ۲) اصل سهم بودن جامعه در درآمدهای دولت. به طور کلی می‌توان از نظر اصطلاحی ۲ مفهوم برای تأمین اجتماعی قائل شد: یکی مفهوم عام و کلی که منظور از آن فراهم آوردن کلیه‌ی اسباب لازم و ضروری برای زندگی انسان است (تأمین نیازهای مادی و معنوی) دیگری مفهوم خاص و جزئی از تأمین اجتماعی که مراد از آن تأمین اقتصادی و یا به طور دقیق‌تر تضمین اقتصادی افراد است.

✓ **ریسک اجتماعی:** حوادث و اتفاقاتی که موجب عدم تعادل در هزینه و درآمد خانواده‌ها می‌شود اصطلاحاً ریسک اجتماعی گویند. ریسک اجتماعی با ریسک اقتصادی متفاوت است. ریسک اجتماعی بر افراد متحمل می‌شود.

■ **حوادث و اتفاقات عمده مورد توجه سیاست‌های تأمین اجتماعی برحسب مقوله‌نامه‌ی ۱۰۲ بین‌المللی کار عبارت‌اند از:** ۱- بیماری؛ ۲- از کارافتادگی؛ ۳- پیری؛ ۴- حوادث ناشی از کار و بیماری‌های شغلی؛ ۵- فوت (حمایت از بازماندگان متوفی)؛ ۶- کمک‌های عائله‌مندی؛ ۷- زایمان؛ ۸- بیکاری.

✓ **مفهوم افقی تأمین اجتماعی:** عبارت است از کوشش‌ها و تلاش‌های دولت در جهت جبران خسارت و نتایج پاره‌ای از حوادث و اتفاقات اجتماعی که این حوادث امکان ادامه‌ی زندگی را بر افراد مشکل می‌کند یعنی شامل همه‌ی افراد جامعه می‌شود.

✓ **مفهوم عمودی تأمین اجتماعی:** بر جلوگیری از بروز حوادث و پیش‌بینی‌های لازم بر آن تأکید دارد. به طور کلی پیش زمینه‌ی مفهوم عمودی این است که پیشگیری حادثه بهتر از درمان و جبران عواقب آن است به عنوان مثال مثلاً وجود شرایط بهداشتی در جامعه برای جلوگیری از مریض شدن یا اقدامات لازم در جهت جلوگیری از بروز حوادث کار یا حداقل کاهش آن.

تأمین اجتماعی در دوره‌ی کلاسیک:

■ در دوره‌ی کلاسیک تأمین اجتماعی از سال‌های آخر قرن ۱۹ و اوایل ۲۰ شروع شد. عمده‌ترین اقدامات و برنامه‌های انجام شده در این دوره عبارت‌اند از: ۱- نظام مربوط به جبران خسارت حوادث ناشی از کار و بیماری‌های حرفه‌ای و شغلی ۲- نظام بیمه‌های اجتماعی ۳- نظام تأمین هزینه‌های عائله‌مندی.

■ در مورد قسمت اول حادثه‌ی ناشی از کار عرفاً به رویدادی اطلاق می‌شود که در محیط کار و در مورد استفاده از ابزار و ماشین‌آلات رخ می‌دهد و همراه با آسیب‌های جسمی و یا خسارات مالی می‌باشد. امروزه تعریف حادثه و بیماری‌های ناشی از کار با توجه به سطوح توسعه یافتگی کشورها متفاوت است.

■ **مراحل برخورد با حادثه‌ی ناشی از کار در قالب سه عنوان قالبی قابل بررسی است:**

۱- مسئولیت مدنی؛ ۲- مسئولیت کارفرما؛ ۳- مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی.

■ **مسئولیت مدنی** یعنی افراد در برابر اقدامات خود مسئول هستند. مسئولیت مدنی جنبه‌ی عمومی و کلی دارد مثلاً اگر به خاطر کوتاهی یک کارگر در محیط کار صدمه‌ای بر مجموعه وارد گردد و حتی اشیایی هم خراب گردد آن فرد باید پاسخگو باشد.

نکات پرت

مسئولیت کارفرما از زمانی شروع می‌شود که حوادث و بیماری‌های ناشی از کار به دلیل استفاده‌ی گسترده از ماشین شدت گرفت. این مسئولیت‌ها شامل حوادث و اتفاقاتی می‌گردد که ضمن قرارداد کار مشخص شده باشند؛ به عنوان مثال اگر کارگر در محیط کار هر آسیبی را که از ماشین‌آلات کارخانه دید مسئولیت آن بر عهده‌ی کارفرما باشد اما شرط دوم به مسئولیت‌های بدون خطای کارگر توجه دارد و اگر خطا از سوی خود کارگر باشد مسئولیت کارفرما ساقط است.

✓ مسئولیت‌های سازمان تأمین اجتماعی؛ خطرات مورد حمایت بیمه‌های اجتماعی:

- ۱- بیمه‌ی بیماری ۲- بیمه‌ی از کارافتادگی ۳- بیمه‌ی فوت ۴- بیمه‌ی بازنشستگی ۵- بیمه‌ی بیکاری.
- (۱) بیمه‌ی بیماری: از اساسی‌ترین موارد بیمه‌های اجتماعی در کشورهای مختلف می‌باشد.

■ **بیمه‌ی بیماری شامل ۲ نوع اقدام می‌شود:** ۱- جبران خسارات وارده به هنگام معالجه (غرامت دستمزد) ۲- معالجه و درمان بیماری یا مصدومیت بیمه شده.

■ **اصل شایستگی کمتر:** یعنی اینکه مبالغ پرداختی از طرف بیمه‌های اجتماعی به بیمه شده معمولاً کمتر از دستمزد قبلی وی می‌باشد. دلیل این امر را عدم تشویق کارگر به تمارض و کم کاری ذکر کرده‌اند.

■ **پرداخت با تأخیر:** یعنی بلافاصله پس از بیمه شده اقدام به پرداخت غرامت نمی‌شود.

■ **مدت پرداخت:** پرداخت غرامت دستمزد معمولاً حدی دارد و آن را با مدتی مشخص می‌کنند و این مدت از یک کشور به کشور دیگر متفاوت است. در کشور ما از روز چهارم بیماری تا بهبودی فرد غرامت دستمزد پرداخت می‌شود اما در مواقعی که فرد در محیط کارخانه حادثه ببیند از روز اول تا بهبودی به او غرامت دستمزد تعلق می‌گیرد. **شرایط پرداخت:** شرط اصلی در شرایط پرداخت در اکثر کشورها سابقه‌ی کار است.

(۲) **بیمه‌ی از کارافتادگی:** کارافتاده کسی است که قبل از پیری و رسیدن به سن بازنشستگی قدرت کار کردن را از دست داده باشد. به طور کلی از کارافتادگی با توجه به عامل ایجادکننده‌ی آن به ۲ دسته تقسیم می‌شود: ۱- از کارافتادگی به دلیل حوادث و بیماری‌های ناشی از کار. ۲- از کارافتادگی غیر ناشی از کار (مثل بیماری‌های مزمن، زلزله و آتش سوزی).

■ **از کارافتادگی به سه دسته تقسیم می‌شود:** ۱- از کارافتادگی کلی که در آن فرد بیش از $\frac{2}{3}$ از توان کاری خود را از دست داده است. ۲- از کارافتادگی جزئی که فرد در آن بین $\frac{1}{3}$ تا $\frac{2}{3}$ توانایی خود را از دست داده است. ۳- کسانی که بر طبق جدول مؤسسات بیمه‌ی اجتماعی کمتر از $\frac{1}{3}$ از توانایی خود را از دست داده باشند، مبالغی را به صورت یک‌جا و بر پایه‌ی سابقه‌ی کار و دستمزد دریافتی به عنوان غرامت نقص عضو پرداخت می‌شود.

(۳) **بیمه‌ی فوت (مستمری بازماندگان):** شامل دو نوع کمک می‌باشد: ۱- هزینه‌ی مربوط به کفن و دفن پرداخت می‌شود. ۲- مستمری بازماندگان که به همه و فرزندان صغیر و حتی در برخی از کشورها به پدر و مادر تحت تکفل متوفی پرداخت می‌شود.

(۴) **بیمه بازنشستگی:** در جهت رفع مشکلات کارگران در دوران پیری و بازنشستگی ۲ نظریه از سوی صاحب‌نظران اقتصادی و اجتماعی مطرح گردیده است: ۱- نظریه‌ی همبستگی. ۲- نظریه‌ی تضمین.

■ **نظریه‌ی همبستگی:** بر طبق اصل تعاون و همبستگی، افراد جامعه موظف‌اند مخارج مربوط به افراد شاغل را در دوران پیری و سالخوردگی تأمین نمایند.

■ **نظریه‌ی تضمین:** کارفرمایان به عنوان استفاده‌کننده از نیروی کار کارگران موظفاند خطرات وارده به کارگران را جبران و زندگی آنها را در زمانی که قادر به کار کردن نیستند تأمین نمایند. به عبارت دیگر بر طبق نظریه‌ی تضمین پرداخت مبالغی به عنوان مستمری روزهای پیری و ناتوانی طبق ایده‌ی تضمین بر عهده‌ی کارفرما می‌باشد.

■ حقوق افراد بازنشسته براساس $\frac{2}{3}$ متوسط حقوق فرد در دو سال آخر فعالیت است و به طور معمول سن بازنشستگی برای مردان ۶۰ و زنان ۵۵ سال می‌باشد.

(۵) بیمه‌ی بیکاری: بیکاری عبارت است از عدم اشتغال مستمر به کار به دلیل نبودن شغل.

تأمین اجتماعی در دوره‌ی نوین:

■ دوره‌ی نوین از سال‌های پس از بحران اقتصادی آمریکا و اروپا بین سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ بعد از جنگ جهانی دوم آغاز شد. تأمین اجتماعی در دوره‌ی نوین از نظر هدف گرایش به تحت پوشش قرار دادن تمامی اقشار جامعه دارد و از نظر روش گرایش به استفاده از روش‌های ریشه‌ای و عملی در آن دیده می‌شود و جنبه‌ی موقتی در این روش‌ها و شیوه‌ها کمتر مشاهده می‌شود.

نگات برتر

از جمله طرح‌های پیشنهادی، طرح بوریج بود. مهم‌ترین نکته در طرح بوریج برقراری حداقل‌های ملی است. به موجب این طرح همه‌ی افراد جامعه حق دارند که از حداقل درآمد برخوردار باشند. به عبارت دیگر پایه‌ای برای درآمد در نظر گرفته و مقرر شد که هر کسی درآمد کمتری از آن حق داشته باشد یا به دلایلی که نتواند یا کار نباشد از درآمد پایه استفاده کند. جان کلام این است که هیچ شهروندی درآمد کمتر از حداقل نداشته باشد. به نظر بوریج وظیفه‌ی بیمه تهیه و تضمین درآمد و ارائه‌ی خدمات بهداشتی می‌باشد.

✓ **جنبه‌های مثبت طرح بوریج از نگاه دو پیرو:** ۱- از نظر افراد تحت پوشش تنها شامل افراد مزدبگیر نمی‌شود؛ بلکه کل افراد جامعه اعم از فعال و غیرفعال را شامل می‌شود؛ ۲- تمام افراد جامعه در مقابل حوادث و اتفاقات بیشتری بر طبق این طرح مورد حمایت قرار می‌گیرند؛ ۳- پرداخت خسارات و مزایای یکسان به افراد. ۴- تأمین حداقل ملی یعنی تأمین اجتماعی به معنای تضمین درآمدی مشخص به منظور رهایی فرد از احتیاج؛ ۵- از نظر سازماندهی و اداری این طرح وحدت سازمان را به دلیل همبستگی و ارتباط موجود بین خطرات و وقایع اجتماعی مورد توجه قرار داده و به این ترتیب پیشنهاد تأسیس وزارت تأمین اجتماعی را در انگلستان مطرح نموده است؛ ۶- این طرح برای پرداخت خسارات و مزایا ساده‌ترین راه‌ها را انتخاب کرده است.

تأمین اجتماعی در اعلامیه‌های بین‌المللی:

۱- طرح منشور آتلانتیک؛ ۲- اعلامیه‌ی فیلادلفیا؛ ۳- منشور ملل متحد؛ ۴- اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر.
(۱) **طرح منشور آتلانتیک:** به وسیله‌ی روزولت و چرچیل در ۱۹۴۱ به امضا رسید. یکی از هدف‌های آن تأکید بر لزوم همکاری همه جانبه در بین تمامی جوامع در زمینه‌های اقتصادی به منظور تأمین بهترین شرایط کار برای همه.

۲) **اعلامیه‌ی فیلادلفیا:** این اعلامیه در کنفرانس بین‌المللی کار در ۱۹۴۴ به امضا رسید. در این اعلامیه مواردی پیشنهاد شده است. از جمله جبران خسارات ناشی از خطرات (ریسک‌های اجتماعی) و نیز تأمین درآمد حداقلی برای کلیه‌ی افراد جامعه به منظور حذف احتیاج.

۳) **منشور ملل متحد:** این منشور نیز در جهت توسعه‌ی تأمین اجتماعی در سال ۱۹۴۲ در شیلی برگزار گردید.

۴) **اعلامیه‌های جهانی حقوق بشر:** این اعلامیه در سال ۱۹۸۴ به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید. در این اعلامیه موارد متعددی بیان گردید؛ از جمله در بند ۲۲ آن اشاره شده که همه‌ی افراد جامعه به عنوان عضو جامعه حق تأمین اجتماعی دارند.

- در ماده‌ی ۲۳ آن به حق کار، حق درآمد و حق عضویت آزاد برای همه‌ی افراد جامعه.

- ماده‌ی ۲۴ آن حق داشتن مرخصی با حقوق. - ماده‌ی ۲۵ به سلامت و رفاه توجه می‌کند.

- ماده‌ی ۲۶ به حق آموزش و پرورش رایگان. - ماده‌ی ۲۷ به شرکت در زندگی فرهنگی جامعه تأکید داشت.

۵) **مقاله‌نامه‌ی شماره‌ی ۱۰۲ دفتر بین‌المللی کار:** هدف این مقاله‌نامه حداقل تأمین اجتماعی است که در آن سه مطلب مورد توجه واقع شده است: ۱- خطرات اجتماعی یا وقایع احتمالی؛ ۲- افراد تحت پوشش وقایع مزبور؛ ۳- ابعاد حمایت که شامل مدت و مبلغ می‌گردد.

☒ **تأمین اجتماعی در دوره‌ی نوین دو مفهوم را مدنظر دارد:**

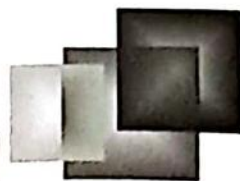
۱) مفهوم مابه‌ازایی (جبرانی) این مفهوم بر بیمه‌های اجتماعی منطبق است و بر طبق مفهوم مابه‌ازایی اولین شرط استفاده از قضایای مزایای تأمین اجتماعی اشتغال و کسب درآمد می‌باشد. به این ترتیب می‌توان گفت که در چنین مفهومی تأمین اجتماعی به دنبال تضمین درآمد افراد شاغل می‌باشد. ۲) **مفهوم توزیعی یا حق فرد:** بر اصل همبستگی طبیعی (نوع‌دوستی) این افراد استوار می‌باشد و براساس اصل ۲۲ اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر است. به این ترتیب این اصل از بحث توزیع درآمد با توجه به نیاز حداقل افراد جامعه دارد.

■ همان طور که گفته شد در دوره‌ی کلاسیک تضمین اقتصادی افراد و حمایت از کسانی که شاغل بوده مدنظر بود اما در دوره‌ی نوین مفهوم رهایی از نیاز برای تمامی افراد جامعه به عنوان هدفی دیگر بر آن اضافه شد.

☒ **تأمین اجتماعی در ایران:**

■ **تأمین اجتماعی توسط سازمان‌های دولتی و غیردولتی در دو شکل رسمی و غیررسمی در حال حاضر انجام می‌گیرد:** ۱) **سازمان‌های غیردولتی:** مثل انواع NGOها و صندوق‌های قرض‌الحسنه‌ی خیریه؛ ۲) **سازمان تأمین اجتماعی؛** ۳) **سازمان خدمات درمانی؛** ۴) **صندوق بازنشستگی کارمندان دولت؛** ۵) **صندوق‌ها و مؤسسات بازنشستگی برخی از شرکت‌ها و مؤسسات دولتی؛** ۶) **کمیته‌ی امداد امام خمینی؛** ۷) **بنیاد شهید؛** ۸) **بنیاد ۱۵ خرداد (حمایت از سالمندان بالای ۶۰ سال و روستایی)؛** ۹) **صندوق تأمین اجتماعی روستایی.**

■ علاوه بر سازمان‌های مذکور، سازمان بهزیستی در زمینه‌ی خدمات اجتماعی و جمعیت هلال احمر در زمینه‌ی حمایت از افرادی که به دلیل حوادث غیر مترقبه و وقایع طبیعی نیاز به کمک پیدا می‌کنند فعالیت دارد. اولین اقدامی که در زمینه‌ی بیمه در ایران مطرح شد، طرح بیمه‌ی اجتماعی کارگران بود. طرح مزبور بر مبنای مقررات صندوق احتیاط تهیه شد. به منظور پوشش امور بیمه‌های کارگران در راستای این طرح برای اولین بار در سال ۱۳۰۹ مقرراتی به صورت تصویب‌نامه به هیئت دولت پیشنهاد شد و در قالب بیمه‌های اجتماعی به تصویب رسید. براساس تصویب‌نامه‌ی مزبور از حقوق هر یک از کارگران مبلغی کسر می‌شد و به

۵ (۴)

۵۶۳ (۳)

۱۲ (۲) ما

(۱) ۶ ماه

■ **پاسخ گزینه «۲» صحیح است.** بیمه شخص ثالث در ایران برای دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی معمولاً برای یک سال منعقد می‌شود و در این مدت شرکت بیمه مکلف به پرداخت هر تعداد تصادف تحت پوشش بیمه می‌باشد.

(۱) حتماً باید کمتر از ديه قانونی باشد.

(۲) حتماً باید بیشتر از ديه قانونی باشد.

(۳) حتماً باید معادل، دبه قانونی، باشد.

(۴) با توافق طرفین تعیین شده و می‌تواند کمتر یا بیشتر و یا معادل دیه باشد.

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. مبلغ قابل پرداخت در بیمه عمر و خسارت جانی و حوادث فردی بر حسب توافق قراردادی و براساس مبلغ حق بیمه پرداختی و با توافق طرفین است که می‌تواند کمتر یا بیشتر از دبه باشد.

(۲) عدم انتقال مالکیت مال موضوع بیمه

(۱) اصل جبران خسارت و تعهد بیمه‌گر

(۴) عدم پرداخت خسارت بیشتر از قرارداد

۳) پرداخت خسارت با فرانشیز

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. اشتراک بیمه‌های خسارت در آن است که همه درصدد جبران خسارت هستند. تکلیف بیمه‌گر محدود به جبران خسارت است و توافق طرفین در عقد بیمه می‌تواند تعهدات بیمه‌گر را محدود کند و معمولاً به بیمه‌گر و بیمه‌گذار محدود نمی‌شود و ثالثی هم در روابط وجود دارد. به طور مثال در بیمه شخص ثالث دارندگان وسایل نقلیه موتوری، تعهد پرداخت بیمه‌گر محدودیت عددی ندارد.

(۴) وحدت ذینفع

(۳) وحدت مکان

(۲) وحدت خطر

(١) وحدت موضوع

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. بیمه مضاعف: وضعیتی که بیمه‌گذار برای پوشش یک خطر، بیمه‌های متعددی اخذ نماید. بیمه مضاعف نیاز به ۴ عنصر دارد: ۱- وحدت زمانی؛ ۲- وحدت مال موضوع بیمه؛ ۳- وحدت ذی‌نفع؛ ۴- وحدت خطر.

(۲) اگر این امر توأم با سوء نیت و تقلب باشد.

(۱) اگر بیمه‌گر شخص حقیقی باشد.

۴) اگر در مورد آن در بیمه‌نامه توافق شده باشد.

(۳) اگر به نحو جزئی باشد.

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. در نتیجه کلی، سوء نیت و تقلب موجب بطلان کلیه عقود در بیمه مضاعف می‌شود.

TEST
000

۱؟ کدام یک از گزینه‌های ذیل از شرایط تحقق بیمه نمی‌باشد؟

(۱) بیمه باید ریسک مال موضوع انتقال را پوشش دهد.

(۲) بیمه باید مختص مال معینی باشد.

(۳) انتقال ریسک مال صورت گرفته باشد.

(۴) حق بیمه برای اموال متفاوت و متعددی که در یک مجموعه قرار دارند، اخذ شده باشد.

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. برای انتقال بیمه شرایطی داریم که شامل موارد زیر است:

الف) بیمه باید ریسک مال موضوع انتقال را پوشش دهد. ب) بیمه مختص مال معینی باشد. ج) انتقال ریسک مال، صورت گرفته باشد.

TEST
000

۲؟ انتقال کدام یک از موارد زیر مستعد شرایط لازم برای انتقال بیمه آن به مالک جدید است؟

(۱) کشتی (۲) اموال کارخانه (۳) ساختمان کارخانه (۴) در و پنجره‌های شیشه‌ای منزل

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. انتقال بیمه با وجود شرایط انتقال مانند انتقال توابع عرفی مال به صورت خودبه-خودی است.

TEST
000

۳؟ ضمانت اجرای منع بیمه مضاعف چیست؟

(۱) نافذ (۲) صحیح (۳) بطلان (۴) غیرنافذ

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. بیمه مضاعف و بیمه دادن مال به ارزش بیشتر از ارزش واقعی از نظر قانون

ایران صریحاً منع شده است. لیکن در خصوص کمتر اعلام کردن ارزش مال، بیمه‌گذار می‌تواند به نسبت قیمت اعلامی اقدام به جبران خسارت نماید.

۴؟ کدام نوع بیمه، به شرایطی گفته می‌شود که بیمه‌گذار برای پوشش یک خطر، بیمه‌های متعددی اخذ می‌نماید؟

(۱) بیمه تکمیلی (۲) بیمه تصاعدی (۳) بیمه استثنایی (۴) بیمه مضاعف

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. بیمه مضاعف یعنی بیمه‌گذار برای ریسک واحد، بیمه‌های مکرر خریداری کرده تا در پی حادثه از چند بیمه‌گر غرامت بگیرد و عملاً چند بار از او جبران خسارت شود.

TEST
000

۵؟ از لحاظ حقوقی، ضمانت اجرای منع بیمه مضاعف چیست؟

(۱) پرداخت خسارت واقعی (۲) فسخ عقد (۳) پرداخت خسارت حداقلی (۴) بطلان عقد

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. قانون بیمه به ذکر ممنوعیت بیمه مضاعف اکتفا نموده و ضمانت اجرای

صریحی در این باره پیش‌بینی نکرده است. علی‌الاصول ممنوعیت انعقاد بیمه مضاعف موجب بطلان عقد بیمه‌ای است که در مخالفت با این حکم منعقد شده است. بیمه اول علی‌الاصول صحیح است اما این امر با اصول کلی قراردادهای و مبنای حسن نیت متفاوت است.

۶؟ چنانچه بیمه‌گذار با قصد تقلب مالی را اضافه بر قیمت عادلانه در موقع عقد قرارداد بیمه داده باشد، عقد بیمه:

(۱) باطل است. (۲) معتبر است. (۳) توسط بیمه‌گر فسخ می‌شود. (۴) غیرنافذ است.

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. در صورتی که بیمه‌گذار به عمد و تقلب قیمت واقعی مال را بیشتر اعلام کند عقد

بیمه باطل است اما در صورت کشف عدم سوء نیت بیمه‌گذار، خللی بر روابط پیش نمی‌آید.

TEST
000

۷؟ شخص مرتهن نسبت به عین موضوع بیمه چه نوع حقی دارد؟

(۱) حق عینی غیر از مالکیت (۲) حق عینی مالکیت (۳) حق دینی مطلق (۴) حق دینی از طریق مالکیت

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. مرتهن نسبت به مال موضوع بیمه، حق عینی غیر از مالکیت دارد و نفع او در بقای مال و عدم تحقق حادثه است.